

Załącznik
do Uchwały Rady
Miejskiej w Pyzdrach
z dnia 4 marca 2020 roku

**„GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE PYZDRY
NA LATA 2020 – 2022”**

I. Wstęp

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 został opracowany zgodnie z art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. 2019 poz.1111).

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest zadaniem własnym gminy, a jego realizacja w szczególności polega na: analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, wzmocnieniu roli i funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomocy w integracji rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny i dążeniu do reintegracji rodziny, a wspieranie rodziny jest prowadzone w formie: pracy z rodziną i pomocą w opiece i wychowaniu dzieci.

Rodzina stanowi fundament społeczeństwa i najważniejsze jego ogniwo. Trudno sobie wyobrazić bez niej jego funkcjonowanie. Wielu myślicieli, poczynając od Arystotelesa do dzisiejszych naukowców podkreśla, że rodzina jest społecznością powołaną do kształtowania życia jednostkowego a jednocześnie stanowi podstawę życia społecznego.

Pomimo, iż powstaje wciąż wiele nowych instytucji nastawionych na wspieranie rozwoju człowieka, żadna z nich nie jest w stanie zastąpić rodziny, która nadal jest najważniejszym środowiskiem życia, rozwoju i kształtowania człowieka.

W porównaniu z jakąkolwiek organizacją i instytucją, z jakimkolwiek społeczeństwem i państwem, rodzina zawsze pozostaje społecznością pierwotną i dla człowieka ma największe znaczenie.

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, które kształtuje jego uczucia, postawy oraz wywiera ogromny wpływ na powstawanie systemu wartości, norm i wzorców postępowania. Inne grupy społeczne czy instytucje, takie jak: szkoła, grupy rówieśnicze, różnorodne organizacje, kościół uzupełniają jedynie wpływ rodziny na dziecko. Jednym z ważniejszych atutów decydujących o przewadze rodziny nad innymi środowiskami jest bardzo wczesne, już od momentu urodzenia się dziecka, rozpoczęcie jej oddziaływania. Rola rodziny jako środowiska wychowawczego nie ogranicza się tylko do wczesnych lat życia dziecka, nie kończy się nawet wtedy, gdy dziecko jest już samodzielne, czy też zakłada własną rodzinę. Świat życia rodzinnego otacza człowieka i trwa przez całe życie. W środowisku rodzinnym tworzą się podstawowe cechy osobowości jednostki. W późniejszym wieku osobowość może ulegać różnym modyfikacjom, ale jej istota

nie zmienia się. Człowiek jest owocem określonego scenariusza rodziny macierzystej i sam w dojrzałym życiu pisze scenariusz życia swoich dzieci. Rodzina wyznacza aspiracje i dążenia człowieka, kształtuje i rozwija sfery emocjonalne, postawy i zachowania. W tym środowisku istota ludzka rodzi się, rozwija i dojrzewa do społeczeństwa. Jest to przestrzeń życia i miłości, w której zakorzeniony jest człowiek.

Na współczesny model rodziny polskiej istotny wpływ wywierają procesy transformacji ustroju politycznego, społecznego i gospodarczego rozpoczęte po 1989 roku, które stwarzają dla społeczeństwa duże szanse, ale też zagrożenia. Przeobrażenia te wnoszą nowe treści w życie społeczne, nadają inny kształt oświacie, służbie zdrowia, systemowi świadczeń emerytalno-rentowych, pomocy społecznej, stawiają wyższe wymagania przed człowiekiem, który pragnie osiągnąć życiowy sukces. Zarówno przemiany te, jak i nowa rzeczywistość społeczno-gospodarcza wywołały niezwykle istotne problemy przystosowawcze społeczeństwa polskiego, którego znaczna część ma poważne trudności w odnalezieniu się w nowych warunkach bytowania. Trudności te mogą uniemożliwić wypełnianie podstawowych funkcji rodziny, co w konsekwencji może prowadzić do jej niewydolności. Nowe układy rodzinne, zmienione warunki życiowe tworzą odmienne sytuacje wychowawcze, które stanowią wypadkową spełniania przynależnych jej funkcji, a także etapów przemieniania się ich życia.

Do najczęściej wymienianych, ujemnych efektów transformacji, będących zagrożeniem dla rodziny, zalicza się min.: bezrobocie, niedostatek i ubóstwo, degradację ekonomiczną i socjalną jednostek, rodzin, grup zawodowych i społeczności lokalnych, kryzys edukacji, nauki, zdrowia, mieszkalnictwa, środowiska naturalnego, uzależnienia, w tym alkoholizm i narkomania.

Odpowiedzią Gminy Pyzdry na umocnienie i ochronę rodziny, tworzenie sprzyjających warunków do jej rozwoju jest tworzony „Gminny Program Wspierania Rodziny” jako zespół działań wielu instytucji niosących pomoc rodzinie przeżywającej kryzys.

II. Diagnoza

Na dzień 31.12.2019 roku Gminę i Miasto Pyzdry zamieszkiwało 7 053 mieszkańców. Swoim zasięgiem obejmuje dwadzieścia sołectwa i 36 miejscowości.

Z pomocy finansowej i rzeczowej Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyzdrach w 2019 roku w ramach zadań własnych i zleconych skorzystało 225 rodzin (397 osoby w tych rodzinach), w tym m.in. z powodu:

- ubóstwa -99
- bezdomności -3
- potrzeby ochrony macierzyństwa -18
- bezrobocia -33
- niepełnosprawności- 74
- długotrwałej lub ciężkiej choroby- 79
- bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych prowadzenia gospodarstwa domowego -26
- alkoholizmu- 9
- narkomania - 1
- zdarzenie losowe- 1,

Ponadto w 2019 roku samą pracą socjalną objętych było 194 rodzin (507) osób w tych rodzinach).

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej daje możliwość objęcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych między innymi wsparciem asystenta rodziny. W 2019 roku, wsparciem asystenta rodziny objętych było 9 rodziny.

Problemem przemocy w rodzinie na terenie gminy zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny Gminy i Miasta Pyzdry, skupiający wśród swoich członków przedstawicieli instytucji działających na rzecz przeciwdziałania temu zjawisku. W 2019 roku do Zespołu wpłynęło 9 „Niebieskich Kart”.

„Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pyzdry” stanowi propozycje pomocowe wspierające rodzinę w jej prawidłowym funkcjonowaniu i jest odpowiedzią oraz podjęciem działań zaradczych na społeczną dezorganizację rodziny jako najmniejszej komórki życia społecznego.

III. Cel główny programu

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, tworzenie warunków sprzyjających wzmocnieniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz działania profilaktyczne na rzecz wzmocnienia rodziny.

IV. Cele szczegółowe

Cel szczegółowy I Propagowanie i inicjowanie działań na rzecz wspierania rodziny w wychowaniu dzieci		
Lp.	Zadania	Realizatorzy
1	Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii realizowanych w środowisku szkolnym i rodzinnym.	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - szkoły z terenu gminy, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3	Upowszechnianie informacji o uprawnieniach rodziny oraz instytucjach i formach wsparcia	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - szkoły, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
Cel szczegółowy II Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinie oraz umożliwianie wyjścia z zaistniałego kryzysu		
	Zadania	Realizatorzy
1	Zapewnienie opieki asystenta rodziny, rodzinom wykazującym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	- Ośrodek Pomocy Społecznej.
2	Finansowanie szkoleń w celu podnoszenia kompetencji i kwalifikacji osób pracujących na rzecz rodzin.	- Ośrodek Pomocy Społecznej.
3	Upowszechnienie informacji o punktach konsultacyjnych i poradnictwie specjalistycznym.	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - szkoły (pedagog), - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4	Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i wykluczeniem społecznym oraz motywowanie do podjęcia terapii.	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Policja, - szkoły (pedagog). - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
5	Upowszechnianie form aktywnej integracji takich jak: aktywizacja zawodowa, społeczna, edukacyjna i zdrowotna.	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - asystent rodziny.
Cel szczegółowy III Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka		

1	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom potrzebującym.	- Ośrodek Pomocy Społecznej,
2	Dożywanie dzieci i młodzieży szkolnej.	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - szkoły, - przedszkola, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3	Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy.	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. - szkoły (pedagog).
4	Wspieranie systemu rodzinnej opieki zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodziny naturalnej.	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
Cel szczegółowy IV Współpraca i wspieranie organizacji różnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży		
1	Zapewnienie wypoczynku letniego dzieciom i młodzieży pochodzącym z rodzin o niskich dochodach.	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - szkoły, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

V. Źródła finansowania programu

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych i programów celowych.

VI. Monitoring

Monitorowanie programu umożliwi wgląd w realizację działań, ocenę ich skuteczności oraz możliwość podejmowania bieżącej korekty. Odbywać się będzie na podstawie sprawozdawczości sporządzanej w corocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej, przedkładanym w terminie do 31 marca każdego roku. Dodatkowo sporządzane będą sprawozdania rzeczowo- finansowe z zakresu wspierania rodziny, które przekazywane będą wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

VII. Podsumowanie

Celem działań profilaktycznych jest zapobieganie negatywnym zjawiskom, zarówno tym, które mogą zaistnieć, jak i tym które już istnieją.

Istotne znaczenie mają działania profilaktyczne skierowane do rodzin wymagających wsparcia ze strony osób i instytucji powołanych do tego zadania.

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i ich rodzin.

Wsparcie rodziny może odnieść pozytywny skutek wówczas, gdy zostaną stworzone warunki do wyeliminowania negatywnych czynników zakłócających jej rozwój.

Szansą na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku jest wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału poprzez zdobycie nowych umiejętności w funkcjonowaniu rodziny.

Pomoc na rzecz rodzin nakierowana winna być w pierwszej kolejności na wykorzystanie własnych zasobów i możliwości, jeśli to zawodzi wówczas rodzina wymaga specjalistycznego wsparcia.